

Zemědělci protestovali proti změnám podmínek

Demonstrací před úřadem vlády vyjádřili svůj odmítavý postoj ke změně Strategického plánu SZP někteří čeští zemědělci. Svola je Agrární komora ČR a Zemědělských svaz ČR a do Prahy jich minulé úterý přijelo kolem čtyř tisíc. Nelíbil se jim především záměr nové vládní koalice zásadně změnit tento dokument, což se nakonec ukázalo jako pravdivá informace.

Protestní akci zahájil prezident AK ČR Jan Doležal.

Původní plán byl vypracován během asi jednoho a půl roku pracovní skupinou, kterou zřídilo minulý vedení ministerstva zemědělství. Podle zástupců obou organizací šlo o kompromisní řešení. To by zajistilo zejména pro produkční zemědělce, které především zastupují a kteří se na celkové výrobě potravin u nás podílejí zhruba z 80 procent, konkurenceschopnost, hlavně vůči producentům z ostatních zemí unie. Podle slov některých účastníků, postoj nové vlády je překvapil. Nic totiž před volbami nenaznačovalo, že by chtěli nějak zásadně vypracovaný materiál změnit. Jak nám řekl jeden z nich, on sám volil jednu z vládních koalic, teď to od nich vnímá jako podvod a cítí velké zklamání.

Odmítají očerňování

Projevy zemědělců z praxe i představitelů zemědělských svazů provázeli lidé skandováním hesel »Nejsme ovčani!«, »Chceme rovné podmínky«, »O nás bez nás« A takto se akce jmenovala. Byla to reakce na některé názory politiků vládní koalice, které se ještě před akcí objevily zpravodajských webech a sociálních sítích. Například europoslankyně a předsedkyně Spolku pro obnovu venkova Veronika Vracionová napsala, že na demonstraci nepůjde ani tak o dobrý stav našeho zemědělství a venkova, ale za jejich nátlakem je třeba vidět několik desítek největších agrokoncernů, které mají zájem na privatizaci co největšího množství dotací. Vláda Andreje Babiše podle ní ještě na poslední chvíli změnila nová dotační pravidla tak, aby z nich co nejvíce mohly čerpat největší zemědělské podniky na úkor malých a středních. »S tím nemůžeme souhlasit,« dodala. Tato a podobná vyjádření odmítl ve svém vystoupení prezident Agrární komory Jan Doležal a označil je za nehorázná. »Že nás někdo zmanipuloval, není pravda! Chci vládě vzkázat, že

z řečí na sociálních sítích se tenhle národ nikdy nenajít, tento národ živíme my!« zvolal z tribuny před úřadem vlády s tím, že protestující zemědělci představují drtivou většinu zemědělských podniků v zemi.

Asociace je proti protestům

Vyzval také Asociaci soukromého zemědělství, která stojí mimo, proti které se ale komora nechce vymezovat, aby přijala nabídku na spolupráci podle hesla »každý zemědělec, který pracuje, si zaslouží úctu«. Asociace si ale naopak změny ve strategii dotací přála a v otevřeném dopise předsedovi vlády protest označila za politickou demonstraci síly agrobaronů. Jak potom uvedli její zástupci druhý den po demonstraci na tiskové konferenci, údajně jim v souvislosti s jejich stanoviskem bylo dokonce vyhrožováno. »Dostal se nám i několika výhrůžek od velkých společností, a to zejména proto, že jsme zveřejnili jejich materiály, jak se mají účastníci na protestu chovat, které nám však poslali samotní členové organizací, které demonstraci organizovaly,« uvedl předseda asociace Jaroslav Šebek. »Autorem instrukcí byla dokonce jedna vysoce postavená osoba zaměstnaná na ministerstvu zemědělství,« dodal. Ministerstvo reagovalo, že ministr Zdeněk Nekula Šebkovo tvrzení zaznamenal a čeká, až dostane podrobnější informace. Prezident Agrární komory Jan Doležal následně sdělil, že kvůli zveřejněným tvrzením komora zaslala Asociaci soukromého zemědělství předžalobní výzvu.

Vláda rozděljuje zemědělce

Na pódiu se postupně vystřídala řada řečníků, všichni navázali na slova J. Doležala. Podle předsedy Zemědělského svazu ČR Martina Pýchy, pokud vláda chystanými změnami zahubí české zemědělství,

je současné zdražování potravin jen začátkem mnohem smutnějšího příběhu, řekl předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha.

»My, zemědělci, nebudeme tolerovat, že někdo bude jednat o nás, bez nás,« zvolal. »Chováme zvířata, pečujeme o krajinu, a za to nám nová vláda dává chce odměnit tím, že nás hodlá okrást o peníze! Chceme dělat co nejlépe svou práci. Plníme podmínky, které jsou nám dány, dodržujeme všechny předpisy, v některých ohledech jsme lepší než průměr EU, a přesto jsme terčem, že jsme údajní agrobaroni? To není pravda!« dodal. Vláda podle Pýchy udělala za necelých čtrnáct dnů to, co žádná jiná předtím. Začala rozdělávat zemědělce na »ty lepší« a na »ty horší«. »Všichni živíme tento národ, bez ohledu na to, zdali jsme malí, nebo velcí,« poznamenal.

Zemědělství je jeden celek

Protest podpořila také prezidentka Potravinářské komory ČR Dana Večeřová. »Co pro nás znamená snižování produkce českého zemědělství? Jedině nedostatek české suroviny, masa, mléka, ze kterých vyrábíme české potraviny pro naše spotřebitele,« řekla. Jak uvedla, potraviny českých producentů jsou bezpečné a chutné, a i v době vrcholící pandemie covidu čeští zemědělci a potravináři zajišťovali pro občany kvalitní potraviny. Na její slova navázal

místopředseda Svazu chovatelů drůbeže Zdeněk Mlázovský, když poznamenal, že za to zemědělcům a potravinářům nebylo ani poděkováno. V některých jiných státech toto nebylo samozřejmostí, zabezpečení potravinami bylo kolísavé. »Nikdo naše zemědělce ale nepochválí, všichni to vidí jako automatickou věc,« doplnil. »Kde začíná potravní řetězec? Mnoho občanů, když se jich zeptáte, si myslí, že na regálu v obchodě. Ne, ono je to na poli a ve stájích!« zdůraznil Mlázovský. Upozornil také na jeden z mnoha ekologických nonsensů, které jsou nyní běžné v unii.

»Pokud by chyběla třeba vejce, dovážela by se, jak se to i někdy už děje, třeba ze Španělska nebo z Litvy. Kde je uhlíková stopa? Kde jsou ekologičtí aktivisti?« Na problémy, které by uvažovaná změna strategického plánu SZP měla na živočišnou výrobu, poukázali další dva vystupující. Předseda Komoditní rady pro maso a mléko Leoš Říha sdělil že naše vláda chce, aby živočišná výroba byla ještě méně konkurenceschopná.

»Nemůžeme si proto nechat dál rozkrádat živočišnou výrobu,« dodal. »Chovatelé prodělávají už teď na každém praseti 700 až 800 korun, spousta chovů se proto zavírá,« navázal na slova předřečníka předseda Svazu chovatelů prasat Jan Stibal a ocenil, že zemědělci drží spolu. Podle něj nelze dovolit, aby chov prasat u nás v důsledku opatře-

ní Fialovy vlády skončil, protože zemědělství musí fungovat jako jeden celek. Jak dodal soběstační v chovu prasat už dávno nejsme, protože národ, který má rád knedlo-vepřo-zelo, dováží každé druhé kilo vepřového masa ze zahraničí za neuvěřitelné nízké ceny! »Jen doufáme, že nebudeme muset za několik málo let s ohledem na přístup této vlády položit na hrob chovu prasat pohřební věnec, který jsme sem přinesli,« zakončil.

Výroba potravin se nevyplácí

Lidi z praxe zastupoval například předseda ZD Sloupnice Jaroslav Vaňous. Podnik má 370 členů, podle něj už přestává být smyslem zemědělce produkovat potraviny. Připomněl, že v roce 2016 tehdejší vláda schválila Strategii zemědělství do roku 2030 a současný vicepremiér Marián Jurečka byl u toho, dnes mlčí. Předseda zná příklady zemědělských spekulantů, kteří začali podnikat jen kvůli dotacím. Zato podniky jako ZD Sloupnice hospodaří s půdou dlouhodobě, mají živočišnou výrobu, ve Sloupnici dokončili rekonstrukci mléčné farmy, což mohou považovat za zmařenou investici, pokud dojde na plány Fialovy vlády.

Josef Vinduška ze Zemědělského obchodního družstva Žichlínek se ohradil, že není agrobaron, jak zni z řad vládní pravice. ZOD obhospodařuje 6000 ha, má 200 členů, kteří celý život pracovali v zemědělství, pečují o 1600 prasnic, 1750 krav a dokončili robotizovanou stáj a další moderní provozy. »A to máme končit?« zeptal se řečnicko Vinduška, který vyzval vládu a premiéra, aby je nechali podnikat tak, jak to zemědělci cítí, což je vyvážená rostlinná a živočišná výroba.

»Pokud někdo tvrdí, že činnost těchto zemědělských podniků je neekologická, pak opak je pravdou,« uvedl jako důkaz Jaroslav Lád, předseda ZD Ostaš, hospodařícího na 1900 ha a disponujícího např. robotickou stájí. Vysázeli 14 km větrolamů, jež brání větrné erozi, dále vytvořili 18 ha rybníků. »Zemědělci nejsou škůdci české krajiny, ani tohoto národa, jen chceme rovné podmínky,« řekl s tím, že »to, co se děje dnes, nemá precedent«, a to pracuje v zemědělství více než 40 let.

Protest přinesl ovoce, ale...

Po demonstraci bylo oznámeno, že koaliční rada vládnoucích stran, která souběžně zasedala, rozhodla, že přímé platby zemědělcům nebudou mít omezení pro velké podniky, menší farmáři z nich ale dostanou větší podíl. Klesne také maximální výše investiční dotace. Jak uvedla ČTK, na takzvanou redistributivní platbu, tedy dotaci na podporu prvních 150 hektarů u každé firmy, má jít podle nového návrhu 23 procent z celkové částky na přímé platby. V původním návrhu to bylo deset procent,

ASZ a někteří politici vládnoucích stran však prosazovali strop, tedy 30 procent. V režimu ekologického zemědělství by podpora mohla být až 20 000 korun na jeden hektar. Horní limit pro investiční dotaci na jeden projekt bude 30 milionů korun, v minulosti to přitom bylo až 150 milionů. Nový návrh podle ministerstva zemědělství umožní výrazně vyšší podporu malých a středních zemědělců.

»Jsem rád, že se nám podařilo najít kompromis, který respektuje reálnou situaci v našem zemědělství. Výrazně podpoříme menší zemědělce a ty, kteří chtějí dělat něco navíc pro naši krajinu, současně ale bude zajištěna i dostatečná podpora pro větší podniky, které budou hospodařit v souladu s dotačními pravidly,« uvedl po jednání ministr zemědělství Z. Nekula. Míra spolufinancování Programu rozvoje venkova v příštím dotačním období bude podle návrhu rady 65 procent, což požadovaly téměř všechny zemědělské organizace, uvedlo také ministerstvo, přičemž v končícím programovém období to bylo 35 procent. Podpora tak bude podle ministerstva srovnatelná s dalšími státy Evropské unie a umožní českým zemědělcům zůstat konkurenceschopnými.

Výsměch požadavkům

Se závěry koaliční rady a se slovy ministra však nesoehlasili zástupci pořadatelů protestní demonstrace. V tiskové zprávě, kterou nám ještě ve středu zaslali, uvedli, že vláda diktuje zásadní změny pravidel pro zemědělské hospodaření, které neprojednala s Agrární ko-

morou ČR a Zemědělským svazem ČR jako hlavními zástupci většiny českých zemědělských podniků všech velikostí a různého výrobního zaměření. Podle nich hrozí další protesty zemědělců napříč republikou, pokud vláda nezmění svůj přístup. Proti původnímu dokumentu plánuje zvýšit úroveň redistributivní platby z navržených deseti procent na 23 procent, to znamená nejvyšší úroveň ze všech členských států Evropské unie. Poškodí tím budoucí vývoj českého zemědělství a produkci kvalitních levných potravin pro obyvatele za dostupné ceny.

»Nová vláda rozhodla na základě dojmů či kusých a zkreslených informací, a především po tlaku organizací, kteří zastupují marginální část zemědělské veřejnosti. Bez nadsázky lze říct, že prohráli zemědělci, kteří skutečně živí péče o krajinu, půdu a zvířata, a naopak vyhráli velcí vlastníci půdy. Na rozhodnutí vlády nejvíce doplatí rodinné podniky, které už nyní bojují o přežití a patří k tomu nejcennějšímu, co v českém zemědělství je,« řekl ke zprávě rady prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

»Navrženou změnu považujeme za výsměch všem zemědělcům. Takzvaně kompromisní návrh redistributivní platby a zastropování je kompromis z kompromisu, který znevýhodní všechny zemědělce nad 150 hektarů. Vysoká míra podpory ekologického zemědělství poškodí produkční zemědělce všech velikostí, bez reálného dopadu na nabídku potravin v režimu bio. Naopak povede k výrazné ztrátě produkce potravin,« uvedl předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha. Napětí v členských základnách Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR stoupá a jak uvádí tato zpráva, zemědělci jsou připraveni znovu vyjít do ulic a protestovat tentokrát napříč Českou republikou.

Obě organizace svolají další mimořádné jednání představenstva a pokud vláda nezmění svůj přístup a nepřizve k rozhodování o zásadních změnách Strategického plánu SZP hlavní zemědělské organizace, ty se obrátí na Evropskou komisi. Podle ní totiž mají vlády členských států povinnost projednat Strategické plány SZP s relevantními zástupci odborné a neodborné veřejnosti, a nikoli je nadiktovat.

Text a foto Zdeněk MAKOVÍČKA

Předseda Svazu chovatelů prasat Jan Stibal přivezl pohřební věnec na hrob chovu prasat u nás. Foto ZS ČR

Před úřad vlády v Praze přijelo kolem 4000 zemědělců.